

Tvistlösning enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät

Sökande

IP-Only Networks AB, 556397-6122
Bäverns gränd 17
753 81 Uppsala

Motpart

Övik Energi AB, 556019-1750
Sjögatan 4
891 60 Örnsköldsvik

Ombud:

Advokaterna Kaisa Adlercreutz, Sara Karlsson och Christian Martinsson
Front Advokater AB
Kungstorget 2
411 17 Göteborg

Saken

Tvistlösning enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät; begäran om samordning av bygg- och anläggningsprojekt

Post- och telestyrelsens avgörande

Post- och telestyrelsen beslutar att Övik Energi AB på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor enligt 3 kap. 1 § lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen), ska medge IP-Only Networks AB samordning i form av anläggning av kanalisation i gemensam kabelgrav enligt den begäran som IP-Only har lämnat till Övik Energi AB daterad den 28 april 2017. Beslutet gäller inte sträckor där Övik

Post- och telestyrelsen

Postadress:
Box 5398
102 49 Stockholm

Besöksadress:
Valhallavägen 117 A
www.pts.se

Telefon: 08-678 55 00
Telefax: 08-678 55 05
pts@pts.se

Energi AB:s bygg- och anläggningsarbete var avslutat den 14 september 2017. Det ankommer i första hand på parterna att komma överens om villkor för samordningen.

Bakgrund

Enligt lagen (2016:534) om åtgärder för utbyggnad av bredbandsnät (utbyggnadslagen) ska en nätinnehavare som är ett offentligt organ och som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt under vissa förutsättningar medge samordning av projektet och en bredbandsutbyggares projekt om bredbandsutbyggaren begär det. Detsamma gäller för en nätinnehavare som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt som finansieras helt eller delvis med offentliga medel. Samordningen ska ske på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om den begärda samordningen inte är rimlig om exempelvis samordningen medför merkostnader för nätinnehavarens ursprungliga projekt, på grund av förseningar eller annat och om bredbandsutbyggaren inte står för dessa.

Samordning enligt utbyggnadslagen kan sägas innebära att två eller flera aktörer som planerar varsitt bygg- eller anläggningsprojekt kommer överens om att bygga eller gräva samtidigt. Samordning av bygg- och anläggningsprojekt kan leda till betydande besparingar vid en utbyggnad av bredbandsnät och därmed påskynda utbyggnaden. Samförläggning, vilket förenklat kan sägas betyda att t.ex. två rör läggs i samma schakt, är en form av samordning. Andra former av samordning kan vara t.ex. gemensamt utnyttjande av en arbetsväg eller maskiner (jfr prop. 2015/16:73, s. 50).

IP-Only Networks AB (IP-Only) har begärt samordning i form av samförläggning av kanalisation i samband med Övik Energi AB:s (Övik Energi) utbyggnad av ett ortssammanbindande fibernät. Den aktuella utbyggnaden är en del i projektet DIG 2020 som är ett ortssammanbindande fibernät i Västernorrlands län. Projektet för anläggning av DIG 2020 har tilldelats bidrag ur Europeiska regionalfondens av Länsstyrelsen i Västernorrlands län och ur Landsbygdsprogrammet för utbyggnad av fiberaccessnät.

Övik Energi har avslagit IP-Onlys begäran med motiveringen att bolagets begäran är för sent framställd, att den inte uppfyller de formella kraven i utbyggnadslagen samt att den inte är rimlig. Övik Energi har även uppgett att bolaget erbjuder IP-Only ett alternativ i form av hyra av svart fiber på de sträckor som DIG 2020-projektet innefattar.

IP-Only har nu begärt att PTS ska lösa tvisten mellan parterna.

Yrkanden och grunder

IP-Only yrkar i första hand att bolaget enligt 3 kap. 1 § utbyggnadslagen beviljas samförläggning på de sträckor enligt den begäran som lämnats till Övik Energi daterad den 28 april 2017.

IP-Only yrkar i andra hand att bolaget enligt 3 kap. 1 § utbyggnadslagen beviljas samförläggning på de sträckor där Övik Energi den 28 maj 2017 inte har ansökt om sådant tillstånd som avses i 3 kap. 2 § utbyggnadslagen.

Till stöd för yrkandena har IP-Only anfört i huvudsak följande. IP-Only bygger fiber i Örnsköldsviks kommun och då bland annat i konkurrens med det kommunala bolaget Övik Energi. Länsstyrelsen i Västernorrlands län har beviljat Övik Energi bidrag ur Europeiska regionalfonden för utbyggnad av ett ortssammanbindande fibernät i projektet DIG 2020. Övik Energi har även beviljats bidrag ur Landsbygdsprogrammet av Länsstyrelsen i Västernorrlands län för utbyggnad till hushåll i olika områden i kommunen. På dessa orter förekommer områden där IP-Only varit berett att bygga ut fiberaccessnät på kommersiella villkor.

IP-Only har begärt och nekats att få samförlägga kanalisation med anledning av Övik Energis utbyggnad av fibernätet. Begäran om samförläggning avsåg kanalisation i gemensam kabelgrav i de DIG 2020-sträckor som Övik Energi har fått beviljat stöd för. Samförläggningen skulle ske enligt de administrativa anvisningar Sambyggnad och Samförläggning med tillhörande handlingar som är upprättade av Svensk Energi.

IP-Only anser att bolagets begäran är tillräckligt specifik och uppfyller kraven i utbyggnadslagen. Om IP-Only hade varit intresserad av att bara samförlägga på vissa sträckor i den utbyggnad som Övik Energi genomför inom ramen för projekt DIG 2020, skulle bolaget uttryckligen ha redovisat det i sin begäran.

Det normala förfarandet vid samförläggning är att den part som önskar samförlägga redovisar vilka sträckor den vill samförlägga på. I den delen är IP-Onlys begäran med hänvisning till Övik Energis kartmaterial mera specifik än vad som normalt brukar vara fallet. Därefter återkommer den part som avser att bygga med information om de aktuella sträckorna kommer att byggas eller inte och hur det i övrigt förhåller sig med den exakta planerade sträckningen. Därefter sker en dialog om typ av kanalisation och eventuella önskemål om placering av exempelvis kabelbrunnar. Med detta som underlag kan därefter ersättning och de exakta villkoren överenskommas.

Det framstår som att Övik Energi förväntar sig en begäran med exakta önskemål om var kanalisationen ska vara förlagd och vilken typ av kanalisation det ska vara för att kunna ta ställning till en begäran. Om detta vore kravet

enligt utbyggnadslagen, skulle det alltid finnas skäl att neka en samordning eftersom det skulle finnas avvikelser mellan parternas planer. Alternativt skulle en nätinnehavare kunna ansöka om tillstånd eller vidta andra åtgärder för att undvika skyldigheten att samordna genom att hänvisa till att den sista tidpunkten för när en begäran ska beviljas har passerat.

IP-Only anser att Övik Energi har fått tillräckligt med information för att kunna ta ställning till IP-Onlys begäran. Information utöver vilka sträckor IP-Only vill samförlägga är affärskänslig information. Det är inte rimligt att IP-Only måste upplysa en konkurrent om vilka områden eller kunder som ska anslutas till de aktuella sträckorna eller hur IP-Onlys fortsatta utbyggnad från de aktuella stråken planeras. IP-Only är vidare berett att i enlighet med utbyggnadslagen betala en rättvis och rimlig ersättning som bör ge täckning för merkostnader som en effektiv aktör har för att bevilja samförläggning.

Både Övik Energi och IP-Only bygger fibernät. Övik Energi har uppgett att det kan finnas risk för att exempelvis driftsäkerheten äventyras, utrymmesbrist kan uppstå, personlig säkerhet äventyras, risk för folkhälsan påverkas och risk för störningar. IP-Only anser att det enbart är teoretiska risker som Övik Energi hänvisar till. De risker som anges i utbyggnadslagen framstår för IP-Only som aktuella främst vid samordning mellan olika typer av infrastrukturer, exempelvis vid samordning av fiberutbyggnad tillsammans med infrastruktur för järnväg eller vatten. IP-Only är trots det öppen för att hörsamma Övik Energis redovisning och diskutera hur sådana eventuella risker i så fall kan undvikas.

Vidare har Övik Energi uppgett att sista dag för begäran om samordning redan har passerat för flera sträckor av utbyggnaden inom ramen för DIG 2020. För IP-Only är det omöjligt att bedöma om detta påstående är korrekt eller inte. Om Öviks Energis påstående är korrekt vore ett rimligt agerande att Övik Energi som svar på IP-Onlys begäran skulle ha återkommit med ett besked om på vilka specifika delsträckor det eventuellt var för sent att begära samordning på grund av att byggnationen påbörjats eller tillstånd redan sökts.

Övik Energi har även framhållit att brist på utrymme i kabelgraven är en sådan omständighet som kan medföra att begäran inte är rimlig. Både Övik Energi och IP-Only är i samma bransch och båda anlägger fiberinfrastruktur. Det är inte frågan om en begäran från IP-Only till en nätinnehavare som inte känner till vilka förutsättningar som gäller för att anlägga fiber. Fiber förläggs vanligen i kanalisation av typen kabelrör, slang eller microdukt. IP-Only är öppet för att anpassa valet av kanalisation efter de olika anläggningssätt som Övik Energi väljer på olika delsträckor.

Övik Energi har även beskrivit en situation där budgeten och lönsamheten för projektet hotas. För IP-Only framstår argumenten som att Övik Energi snarare

försöker utestänga konkurrenter för att hålla uppe priserna på fiber i syfte att ta ut övervinster på den fiber som anläggs.

Övik Energis inställning till IP-Onlys begäran om tvistlösning är att PTS ska lämna den utan bifall.

Till grund för sin inställning har Övik Energi anfört i huvudsak följande. IP-Onlys begäran om samordning genom samförläggning uppfyller inte kraven i 3 kap. 2 § utbyggnadslagen. IP-Onlys begäran är för sent framställd, begäran är för oprecis och inte rimlig.

En begäran om samordning ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen. Begäran ska lämnas senast en månad innan nätinnehavaren ansöker om sista nödvändiga tillstånd hos behöriga myndigheter. IP-Onlys begäran saknar konkret information om vilka sträckor som samförläggning begäran avser samt en redogörelse för bredbandutbyggarens projekt. De sträckor som IP-Only begär samförläggning för, anges endast genom en hänvisning till en bilaga med kartbilder som hämtats från länsstyrelsens hemsida. Övik Energi har inte fått någon förklaring om samtliga sträckor i DIG 2020-projektet omfattas eller vilka specifika sträckor som begäran avser.

IP-Onlys begäran är vidare för sent framställd. Utbyggnadslagen innehåller endast en skyldighet att samordna projekt fram till en månad innan det sista nödvändiga tillståndet söks. Flera av de DIG 2020-sträckor som omfattas i underlaget i bilagan till IP-Onlys begäran, är redan antingen förbi sista dag för begäran om samordning eller till fullo avslutade. Mot bakgrund av den icke-fullständiga begäran från IP-Only så kan Övik Energi inte ange vilka sträckor som det i teorin, vore möjligt att söka samförläggning på.

IP-Only lämnar inte någon information om sina projekt som är nödvändig för att Övik Energi ska kunna ta ställning till om begäran är rimlig. Det går inte att utifrån IP-Onlys begäran utläsa om den kommer att medföra merkostnader för Övik Energi, om den begärda samförläggningen kommer att innebära förseningar, om Övik Energi kan behålla kontrollen över samordningen eller hur samordningen påverkar driftsäkerheten. Även brist på utrymme, krav på personlig säkerhet, krav för att folkhälsan inte ska äventyras, driftsäkerhet för befintligt nät och risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs, är sådana omständigheter som kan innebära att en begäran inte är rimlig.

IP-Onlys skrivelse saknar dessutom sådan information om IP-Onlys projekt som Övik Energi behöver för att kunna ta ställning till vilka villkor ett medgivande av begäran kan behöva förenas med. Av IP-Onlys skrivelse går det

inte att bedöma om en samordning behöver förenas med villkor om säkerhet, tidsmässiga villkor, villkor avseende förebyggande skyddsåtgärder för att trygga driftsäkerheten, ansvar vid skada eller villkor om kostnadsfördelning.

Övik Energi erbjuder hyra av svart fiber på de sträckor som DIG 2020-projektet innefattar, i enlighet med kraven på överkapacitet som följer av regelverket avseende DIG 2020-projektet. Om samförläggning beviljas i de rörgravar som är aktuella fylls de kabelrör som Övik Energi planerat och budgeterat för, vilket innebär att bolaget riskerar att behöva investera i ett ytterligare kanalisationsrör på grund av kraven på överkapacitet i DIG 2020-projektet. En samförläggning skulle rasera den ekonomiska budget som ligger till grund för projektet. I förevarande fall finns det därför även skäl att inte bevilja samförläggning på den grunden att det föreligger utrymmesbrist.

PTS har förelagt Övik Energi att inkomma med stöd för uppgiften om vilka sträckor bolaget har ansökt om tillstånd för och när ansökan om tillstånden gjordes. Övik Energi har inkommit med en till synes egenhändigt upprättad handling där sträckor benämnda A-K anges tillsammans med datum för när tillstånd har sökts och uppgift om grävarbete har påbörjats eller avslutats.

Skäl

Tillämpliga bestämmelser

I 1 kap. 2 § utbyggnadslagen anges att i denna lag avses med

breddbandsnät: elektroniskt kommunikationsnät som kan leverera tjänster för breddbandsstillgång med en hastighet av minst 30 Mbit/s,

breddbandsutbyggare: den som avser att anlägga eller bygga ut ett breddbandsnät,

fysisk infrastruktur: passiva nätdelar som är avsedda att rymma andra nätdelar utan att själva bli aktiva, såsom kanalisationer, master, tillsynsbrunnar, manhål, kopplingskåp, byggnader, ingångar till byggnader, antenninstallationer, torn och stolpar, och

nätinnehavare: den som tillhandahåller ett allmänt kommunikationsnät eller en infrastruktur avsedd för att tillhandahålla

1. en transporttjänst, eller
2. en tjänst för produktion, transport eller distribution av gas, el, uppvärmning eller vatten.

Samordning och information om bygg- och anläggningsprojekt

I 3 kap. 1 § utbyggnadslagen anges att en nätinnehavare som är ett offentligt organ och som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor ska medge samordning av projektet och en breddbandsutbyggares projekt, om breddbandsutbyggaren begär

det. Detsamma gäller för en nätinnehavare som utför ett bygg- eller anläggningsprojekt som finansieras helt eller delvis med offentliga medel. Nätinnehavaren får avslå bredbandsutbyggarens begäran om den begärda samordningen inte är rimlig.

Första stycket gäller inte bygg- och anläggningsprojekt

1. av mindre betydelse,
2. som avser fysisk infrastruktur som stöder samhällsviktig verksamhet om verksamhetens funktion kan påverkas negativt av en samordning, eller
3. om en samordning kan skada allmän säkerhet, totalförsvaret eller Sveriges säkerhet i övrigt.

Enligt 3 kap. 2 § utbyggnadslagen ska en begäran om samordning vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandsutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen. En sådan begäran ska lämnas senast en månad innan nätinnehavaren ansöker om nödvändiga tillstånd hos behöriga myndigheter.

Av 3 kap. 3 § utbyggnadslagen följer att nätinnehavaren senast en månad från mottagandet av en fullständig begäran om samordning skriftligen ska meddela bredbandsutbyggaren om begäran medges eller avslås. Meddelandet ska innehålla nätinnehavarens villkor för samordning eller de omständigheter som nätinnehavaren hänvisar till för att avslå begäran.

PTS bedömning

PTS har att ta ställning till om Övik Energi är skyldigt att samordna IP-Onlys begäran om samförläggning av kanalisation med stöd av bestämmelserna i utbyggnadslagen. Av handlingarna i ärendet framgår att Övik Energi är en nätinnehavare och att IP-Only är en bredbandsutbyggare enligt definitionerna i 1 kap. 2 § i utbyggnadslagen. Vidare framgår att Övik Energi är en sådan aktör som omfattas av 3 kap. 1 § utbyggnadslagen. Det är ostridigt i ärendet att IP-Only har framställt en begäran om samordning enligt utbyggnadslagen.

Den utbyggnad som nu är i fråga är en del i projektet DIG 2020 som är ett ortssammanbindande fibernät i Västernorrland. Utbyggnaden av DIG 2020-projektet har tilldelats bidrag ur Europeiska regionalfonden av Länsstyrelsen i Västernorrlands län och ur Landsbygdsprogrammet för utbyggnad av fiberaccessnät.

Övik Energi har anfört att bolaget har avslagit IP-Onlys begäran för att den inte har inkommit i tid, för att begäran inte uppfyller kraven i utbyggnadslagen samt för att begäran inte är rimlig.

Har IP-Onlys begäran inkommit i tid?

Den första frågan som PTS har att ta ställning till är om IP-Onlys begäran om samordning har kommit in i tid. Om IP-Onlys begäran inte skulle ha kommit in i tid saknas det enligt PTS skäl för att pröva om begäran uppfyller kraven i utbyggnadslagen eller om begäran är rimlig enligt samma lag.

Enligt 3 kap. 2 § utbyggnadslagen ska en begäran om samordning vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandsutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen. En sådan begäran ska lämnas senast en månad innan nätinnehavaren ansöker om nödvändiga tillstånd hos behöriga myndigheter.

Av förarbetena till utbyggnadslagen, se prop. 2015/16:73 s. 51, framgår att om en begäran om samordning framställs senare så bör nätinnehavaren inte vara skyldig att gå med på att samordna projekten.

Övik Energi har anfört att IP-Onlys begäran inte har inkommit i tid då flera av de DIG 2020-sträckor som omfattas i underlaget i bilagan till IP-Onlys begäran, antingen är förbi sista dag för begäran om samordning eller till fullo avslutade.

PTS har förelagt Övik Energi att inkomma med stöd för uppgiften om vilka sträckor bolaget har ansökt om tillstånd för och när ansökan om tillstånden gjordes.

Övik Energi har inkommit till PTS med en till synes egenhändigt upprättad handling med uppgifter om sträckorna A-K och vilka datum som tillstånd har sökts för dessa sträckor. PTS anser att en egenhändigt upprättad handling inte kan anses utgöra ett stöd för Övik Energis påstående om att bolaget har ansökt om tillstånd för flertalet av de sträckor som omfattas av IP-Onlys begäran. Vidare konstaterar PTS att det för två sträckor i handlingen anges att erforderliga tillstånd söktes den 24 augusti 2017. Detta är efter det att IP-Onlys begäran om samordning skickades in till bolaget och avser i så fall sträckor som det har varit fullt möjligt för Övik Energi att bevilja samordning för. Vidare framgår att vissa sträckor inte kräver något tillstånd. Något skäl för varför det inte skulle gå att samordna projekten på dessa sträckor har inte anförts.

PTS anser mot den här bakgrunden att Övik Energi inte har visat att IP-Onlys begäran har inkommit för sent och att det har funnits rätt att avslå begäran på denna grund.

Uppfyller IP-Onlys begäran kraven i utbyggnadslagen?

Nästa fråga som PTS har att ta ställning till är om IP-Onlys begäran om samordning uppfyller de formella kraven i utbyggnadslagen.

Av 3 kap 2 § utbyggnadslagen framgår att en begäran om samordning ska vara skriftlig och innehålla en redogörelse för bredbandsutbyggarens bygg- eller anläggningsprojekt i de delar som är relevanta för samordningen.

I förarbetena till utbyggnadslagen, prop. 2015/16:73 s. 52, underströk regeringen att den information som bör lämnas av bredbandsutbyggaren är den som nätinnehavaren behöver för att kunna ta ställning till begäran. Kravet på redogörelse för projektet innebär inte att den som begär samordning måste avslöja mer än nödvändigt om sina affärsplaner.

Övik Energi har anfört att IP-Onlys begäran saknar konkret information om vilka sträckor som anläggningen av fiber avser samt att begäran saknar en redogörelse för IP-Onlys byggprojekt.

Av IP-Onlys begäran om samordning framgår att den gäller anläggning av kanalisation i gemensam kabelgrav i de DIG 2020-sträckor som Övik Energi har fått beviljat stöd för. Anläggningen ska ske enligt ”Sambyggnad och samförläggning - Administrativa anvisningar 2017” med tillhörande handlingar som är upprättade mellan Energiföretagen i Sverige och Skanova. Anvisningarna utgör en slags branschstandard för kostnadsfördelningen mellan parterna (jmf även prop. 2015/16:73 s. 53). Till begäran om samordning har IP-Only även gett in kartor över de sträckor där bolaget önskar anlägga fiber.

PTS konstaterar att kartorna som IP-Only har gett in är hämtade från Länsstyrelsen i Västernorrlands läns informationssida om DIG 2020-projektet. Kartorna anger på vilka sträckor i länet som Övik Energi kommer att bygga ut det gemensamma fibernätet inom ramen för DIG 2020-projektet.

Övik Energi har i skrivelse till PTS av den 3 augusti 2017 bekräftat att IP-Only har hämtat kartorna från länsstyrelsen men har då ansett att denna redogörelse över vilka sträckor som begäran avser inte har varit tillräcklig. I senare yttrande har Övik Energi hävdat att IP-Only med samma kartor har blandat ihop sträckor som omfattas av Övik Energis befintliga fibernät med utbyggnaden av DIG 2020-projektet.

PTS anser mot bakgrund av att Övik Energi har beviljats bidrag för att bygga ut det gemensamma fibernätet inom ramen för DIG 2020-projektet och kartorna i IP-Onlys begäran hänför sig till detta, måste det ha stått klart för Övik Energi vilka sträckor som IP-Onlys begäran om samordning omfattade. IP-Only har också angett att syftet med begäran är att anlägga ett fibernät och i ansökan redogjort för att anläggningen ska utföras enligt de administrativa anvisningarna ”Sambyggnad och Samförläggning” med tillhörande handlingar. Redan på denna grund anser PTS att IP-Onlys begäran är tillräckligt klar.

PTS anser härutöver att för det fall en nätinnehavare finner att en bredbandsutbyggares begäran om samordning inte är fullständig bör nätinnehavaren i viss utsträckning begära komplettering i de delar som är relevanta för samordningen. Av utbyggnadsdirektivet, som ligger till grund för utbyggnadslagen, framgår att en viss förhandling förutsätts. Bestämmelsen i 3 kap. 3 § utbyggnadslagen ger parterna tid till detta. I 3 kap. 4 § samma lag anges att om en överenskommelse inte nåtts kan tvistlösning begäras. Lagen förutsätter alltså ett visst mått av dialog. Någon sådan dialog verkar inte ha skett i detta fall.

Sammanfattningsvis anser PTS att Övik Energi saknat fog för neka IP-Only samordning med hänvisning till att bolagets begäran inte är tillräckligt precis.

Är IP-Onlys begäran om samordning rimlig?

Den tredje frågan som PTS har att ta ställning till är om IP-Onlys begäran om samordning är rimlig.

Övik Energi har anfört att IP-Onlys begäran inte är rimlig då IP-Only inte har lämnat den information om projektet som Övik Energi behöver för att utläsa om begäran kommer att medföra merkostnader eller förseningar. Övik Energi har vidare uppgett att bolaget saknar information om huruvida bolaget kan behålla kontrollen över samordningen eller hur den påverkar driftsäkerheten. Övik Energi har även anfört att brist på utrymme, krav på personlig säkerhet, krav för att folkhälsan inte ska äventyras, driftsäkerhet för befintligt nät och risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs, är sådana omständigheter som kan innebära att begäran om samordning inte är rimlig.

Övik Energi har dessutom anfört att IP-Onlys skrivelse saknar sådan information som Övik Energi behöver för att kunna ta ställning till vilka villkor ett medgivande av begäran skulle behöva förenas med. En samordning av anläggning av fiber skulle, enligt bolaget, även kunna innebära att de rörgravar som Övik Energi har planerat och budgeterat för fylls och innebär att bolaget riskerar att behöva investera i ytterligare kanalisationsrör på grund av att DIG 2020-projektet har krav på överkapacitet. Övik Energi anser vidare att bolaget kan erbjuda IP-Only ett alternativ i form av hyra av svart fiber på de sträckor som DIG 2020-projektet innefattar.

I förarbetena till utbyggnadslagen, se prop. 2015/16:73, s.51, framgår att regeringen inte ansett det möjligt att i generella termer i lagen ange vad som är rimliga förutsättningar för att en begäran om samordning ska beviljas utan att detta i stället behöver avgöras i varje enskilt fall. I författningskommentaren (a.a.s. 115) anges att begäran inte behöver medges om samordningen skulle medföra merkostnader för nätinnehavarens ursprungliga bygg- eller

anläggningsprojekt, t.ex. genom att det projektet försenas. Merkostnader ska inte anses föreligga om bredbandsutbyggaren ersätter nätinnehavaren för dessa. Det ska vidare vara möjligt för nätinnehavaren att behålla kontrollen över samordningen. Krav på t.ex. driftsäkerhet kan också medföra att begäran om samordning inte kan anses rimlig. Ytterligare ledning kan hämtas från de omständigheter som anges i 2 kap. 1 § andra stycket.

Uttryckliga regler kring bevisbördan saknas i 3 kap. utbyggnadslagen. I författningskommentaren till 2 kap. 1 § utbyggnadslagen (se. prop. 2015/16:73 s. 112) anges att nätinnehavaren så långt som möjligt ska ställa upp villkor som möjliggör ett tillträde, även om det finns omständigheter som talar emot ett sådant. Om t.ex. nätinnehavarens behov av skydd mot driftstörningar kan tillgodoses genom krav på viss teknisk utrustning får begäran inte avslås. PTS anser att det av lagens syfte och den tidigare angivna hänvisningen till 2 kap. följer att detta gäller även för samordning enligt 3 kap. utbyggnadslagen. Vidare ska nätinnehavaren vid en eventuell tvist kunna motivera varför den anförda grunden för avslag för med sig att det begärda tillträdet inte är rimligt (jämför prop. 2015/16: 73, s. 39 och 51).

Flera av de grunder som Övik Energi AB har anfört till stöd för att IP-Onlys begäran inte är rimlig är hämtade från 2 kap. 1 § andra stycket utbyggnadslagen. Enligt denna bestämmelse kan brist på utrymme medföra att ett begärt tillträde inte är rimligt. I förarbetena, se prop. 2015/16:73 s. 39, anges att brist på utrymme kan uppstå av olika skäl, varav ett är nätinnehavarens eget framtida behov av utrymme för sin verksamhet. Behovet bör dock enligt regeringen vara konkretiserat, exempelvis genom att det finns planer för användning eller investeringar som är närliggande i tiden och avser ett avgränsat geografiskt område. Endast ett påstående om behov är inte tillräckligt för att avslå en begäran.

PTS konstaterar att förarbetena därmed anger att brist på utrymme måste konkretiseras i viss mån. Detta måste, enligt PTS mening, gälla än mer när fråga är om en begäran om samordning och inte en begäran om tillträde till fysisk infrastruktur. En viss fysisk infrastruktur, som t.ex. ett rör eller en mast, har en tydligare gräns för vad som är möjligt och vilket utrymme som finns. Av handlingarna i ärendet framgår att IP-Only inte har bett om att få tillträde till Övik Energis kanalisation (alltså hyra t.ex. rör) för att där lägga ner en fiberkabel, utan att IP-Only vill anlägga egen kanalisation i Övik Energis kabelgrav. En rör- eller kabelgrav (ledningsgrav) är det dike i vilket man lägger ned rör eller kablar för till exempel vatten, avlopp, el, telefon eller fjärrvärme. Detta har inte Övik Energi berört i sak utan refererar snarare till bristen på utrymme som om IP-Only vill låna Övik Energis kanalisation. Någon diskussion om anläggningssätt tycks inte heller ha kommit till stånd mellan parterna. IP-Only har vidare erbjudit sig att anpassa sin kanalisation till det

anläggningssätt som Övik Energi väljer. PTS anser mot denna bakgrund att det inte finns stöd för Övik Energis uppgift att det råder utrymmesbrist.

Övik Energi har även anfört att IP-Onlys begäran inte är rimlig på grunden att IP-Only erbjuder hyra av svart fiber på de aktuella sträckorna.

PTS konstaterar att ett erbjudande om tillträde till redan etablerad fiber i vissa fall, enligt bestämmelserna i utbyggnadslagen, kan utgöra ett godtagbart skäl att neka en bredbandsutbyggares ansökan om tillträde till fysisk infrastruktur, såsom kanalisation. I detta ärende avser IP-Onlys begäran dock samordning och IP-Only vill få möjlighet att anlägga egen kanalisation i en kabelgrav. Den fiber som Övik Energi erbjuder är ännu inte etablerad och skulle dessutom inte ge IP-Only egen kanalisation. Det kan enligt PTS mening inte ha varit lagstiftarens avsikt att ett erbjudande om framtida indragning av fiber skulle anses utgöra ett godtagbart skäl att avslå en begäran om samordning med ett annat bygg- och anläggningsprojekt. Utrymmet att neka samordning med hänvisning till sådant alternativt tillträde som avses i 2 kap. 1 § andra stycket utbyggnadslagen bör enligt PTS vara mycket snävt, redan på den grunden att samordning inte är detsamma som tillträde i utbyggnadslagens mening. Ett tillträde till svart fiber, som kan vara ett sådant alternativt tillträde, kan sällan utgöra ett reellt alternativ för en bredbandsutbyggare som ansöker om att få samordna sitt eget anläggningsprojekt för kanalisation med en nätinnehavares projekt. PTS anser att Övik Energi inte har haft rätt att avslå begäran på denna grund.

Övik Energi har anfört att en samordning kan medföra merkostnader för bolagets bygg- och anläggningsprojekt. Övik Energi har emellertid inte närmare specificerat vilka kostnader detta kan röra sig om. Av utredningen framgår dessutom att IP-Only har erbjudit sig att betala för eventuella merkostnader som kan uppstå på grund av samordningen. IP-Onlys begäran kan enligt PTS mening inte anses orimlig på denna grund.

Övik Energi har, utan vidare motivering, som stöd för sitt avslag angett att bolaget saknar information om huruvida det kan behålla kontrollen över samordningen, att samlagningen kan påverka driftsäkerheten, att det råder brist på utrymme, att det finns krav på personlig säkerhet, krav för att folkhälsan inte ska äventyras, risk för att driftsäkerheten för det befintliga nätet påverkas och risk för att andra tjänster som infrastrukturen används för störs. Övik Energi förefaller anse att det är upp till IP-Only att visa att olika typer av problem inte uppstår om båda företagen lägger sin kanalisation för fiber i samma kabelgrav. PTS anser tvärtom att det åligger Övik Energi att visa varför problem skulle kunna uppstå och därefter att försöka åtgärda dessa problem genom angivande av villkor. Det är Övik Energi som har kunskap om sitt

projekt och dess behov. Att helt blankt ange avslagsgrunder är inte tillräckligt enligt utbyggnadslagen.

PTS finner sammanfattningsvis att det inte har framgått i ärendet att IP-Onlys begäran om samordning i form av anläggning av fiber är orimlig enligt utbyggnadslagen.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser PTS att Övik Energi saknat fog för att på de grunder som anförts avslå IP-Onlys begäran om samordning. En skyldighet att samordna projekt gäller emellertid inte sträckor där bygg- och anläggningsarbetet redan är avslutat (se prop. 2015/16:73 s. 55). Av handlingarna i ärendet framgår att vissa sträckor är avslutade. Övik Energi är därför inte skyldigt att samordna IP-Onlys begäran vad gäller de sträckor som är avslutade vid tiden för detta beslut, dvs. den 14 september 2017.

Vad gäller övriga sträckor ska alltså Övik Energi på rättvisa, icke-diskriminerande och öppet redovisade villkor medge IP-Only samordning i form av anläggning av kanalisation i gemensam kabelgrav. Det ankommer i första hand på parterna att komma överens om villkor för samordningen.

Underrättelse om överklagande

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Förvaltningsrätten i Stockholm. Brevet ska dock sändas till Post- och telestyrelsen, Box 5398, 102 49 Stockholm, alternativt till pts@pts.se.

Tala om i brevet vilket beslut ni överklagar genom att ange beslutets nummer. Tala också om vilken ändring av beslutet ni vill ha.

Brevet med överklagandet ska innehålla: ert person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till er arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där ni kan nås för delgivning. Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

PTS måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fått del av beslutet. Annars kan överklagandet inte prövas.

PTS sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning om PTS inte själv ändrar beslutet på det sätt ni begärt.

Om något är oklart kan ni vända er till PTS.

Beslutet har fattats av generaldirektören Dan Sjöblom. I ärendets slutliga handläggning har även chefsjuristen Karolina Asp, avdelningschefen Rikard Englund, enhetschefen Katarina Holmqvist, juristen Helena Klasson, och verksjuristen Ulrika de la Iglesia (föredragande) deltagit.

